

Yeniliklere hızla adapte oluyoruz

Yrd. Doç. Dr. Metin Ersoy / Havadis Gazetesi-Poli

Teknolojik yenilikler söz konusu olduğunda bu yeniliklerle hayatına başlayan gençler ile teknolojinin olmadığı bir zamanda büyüyen bireyler aynı seviyede adapte olamıyor

Teknolojik anlamda yenilikler hayatımıza daha hızlı ve kolay giriyor. Bunu ister bireylerin alım gücüyle açıklayın, ister kapitalist yaşam düzeniyle, isterseniz ihtiyaçla. Ortada bir gerçek var ise; bireyler eskiye oranla teknolojik anlamda yeniliklere daha çabuk adapte oluyor. Tabii bu adaptasyonda birçok konuda olduğu gibi yaş da önemli faktör olarak karşımızda duruyor. Teknolojik yenilikler söz konusu olduğunda bu yeniliklerle hayatına başlayan gençler ile teknolojinin olmadığı bir zamanda büyüyen bireyler aynı seviyede adapte olamıyor. Gençler söz konusu teknolojik gelişmelere yetişkinlere oranla daha hızlı uyum sağlıyor.

"Yeniliklerin Yayılımı"

Yeniliklerin bireyler arasında yayılma hızını ve seviyesini ölçen araştırmalar yıllardır yapılıyor. İletişim biliminde "Yeniliklerin Yayılımı" (Diffusion of Innovations) teorisi olarak da bilinen söz konusu çalışmaların öncülüğünü 1960'lı yıllarda Everett Rogers yaptı. Everett Rogers yaptığı çalışmalarda kültürlerin yeni fikirlere ve teknolojik gelişmelere nasıl ve neden adapte olduğunu ortaya koymuştur. Rogers kültürlerin adaptasyon sürecini araştırdıktan sonra 5 kategoriye bölerek bunları isimlendi.

Çoğunluğu bekleyenler var

Buna göre; birinci kategoriye "yenilikçiler" adını veriyor. Söz konusu kategorideki bireyler her türlü yeni fikre ve teknolojik gelişmeye ilk olarak adapte olanları anlatıyor. İkinci kategoride "erken kabullenenler" yer alıyor. Bu kategoriler ise birinci kategoridekiler kadar hızlı adapte olmasalar da ikinci sırada adapte olanları kapsıyor. "Erken çoğunluk" ise üçüncü kategoriyi oluşturuyor. Bu kategorideki bireyler adapte olabilmek için belirli bir zamanın geçmesini bekleyen bireylerden bahsediyor. "Geç çoğunluk" kategorisi ise yeniliklere adapte olabilmek için toplumun çoğunluğunun adapte olmasını bekleyenleri işaret ediyor. Rogers'in beşinci kategorisine verdiği isim: "Ağır kimseler". İsminden de anlaşılacağı gibi bu kategorideki kişiler yenilikleri yakalamak için pek fazla çaba sarf etmiyor. Adaptasyonda ciddi sorunlar yaşıyor. Toplum arasında eski kafalı veya gelenekselci olarak da tanımlanan bu tür kişiler adaptasyon sorununu ya finans durumlarından dolayı ya da sosyal statülerinden dolayı yaşıyorlar.

Gençler öncü

Bu kadar teorik bilgidenden sonra biraz da bu bilgilerden yola çıkarak günümüzle ilgili bazı saptamalar yapalım. Yukarıda bahsettiğim kategorilerin hangisine giriyorsunuz bilmiyorum ama gençlerin çoğunluğunun "erken kabullenenler" kategorisinde yer aldığını iddia edebiliriz. Zira ne zaman yeni bir teknolojik gelişme olsa, bunları ilk kullanan gençler oluyor. Ayrıca bu tür gelişmeleri hayatımıza sokanlar da yine genç mucitler oluyor. Ben kendimi teknolojik gelişmelere ve yeni fikirlere adaptasyonda ikinci sıraya yerleştiriyorum. Ancak söz konusu yeni çıkan teknolojik cihazların satın alınması ise o konuda kendimi dördüncü kategori olan "geç çoğunlukta" gösterebilirim. Zira teknolojik gelişmeler ilk çıktığı zaman hem pahalı hem de sorunlu olabiliyorlar. O bakımdan toplumun önemli bir kısmının söz konusu yenilikleri kullanmasını bekledikten, gerekli düzeltmelerin firmalar tarafından yapılmasını gördükten sonra satın almayı ve kullanmayı tercih ediyorum.

Niye o kadar yıl bekledim?

Bir örnek verecek olursak, 2011 yılında ailece Amerika Birleşik Devletleri'ne turistik bir gezi yapmıştık. 2010 yılında piyasaya çıkan ve hızlı bir biçimde popüler olan tablet bilgisayarlar benim için oldukça yeniydi. Bir dostum ile dizüstü bilgisayar almak için girdiğimiz teknoloji mağazasında tabletler de dikkat çekiyordu. Yeniliklere hızlı adapte olan arkadaşım beni dizüstü bilgisayar almak yerine tablet almaya yönlendiriyordu. Ben ise "o teknoloji benim için çok yeni, bu yıl dizüstü bilgisayar alayım, bir sonraki ziyaretimde tablet alırım" demiştim. Sonrasında uzun sayılabilecek bir süre bekledim. 2013 yılının yazında biraz da kızımın isteği doğrultusunda tablet satın aldım. Şimdi geldiğimiz noktada ise "niye o kadar yıl bekledim" diye kendime soruyorum. Bu vesileyle teknolojik yeniliklere adapte olabilmek için ön yargılarımı kırmam gerektiğini de anlamış oldum.

Fikir önderleri

Aslında kendi hayatımla ilgili vermiş olduğum örnekte de olduğu gibi etrafımızda birçoğumuzun fikirlerini şekillendiren bireyler vardır. Bu kişiler fikir önderleri de olabileceği gibi, ailenizde sözü geçen, akıllı kabul edilen bireyler de olabilir. Dolayısıyla bizim neyi, ne zaman ve hangi koşullarda alacağımızı bu kişiler belirleyebiliyor. Örnek verecek olursak; her ailede teknolojik gelişmeleri yakından takip eden bireyler vardır. Ebeveynler teknoloji konusundan anlamadığı durumlarda çocuklarını bu kişilere yönlendirirler. Bu insanlara fikir önderleri de diyebiliriz. Verdikleri fikir ve önerilerle bizim teknolojik adaptasyonumuzu ve satın alma davranışlarımızı şekillendirirler.

Bağımlılığa dikkat

Birçok kültürde bahsetmiş olduğum fikir önderlerinden görüş alıp hareket etme devam etse de, bazı kültürlerde teknolojik adaptasyon bireysel düzeyde işliyor. Dolayısıyla gelir düzeyi yüksek ve sosyal statü sahibi kişiler teknolojik anlamdaki yeniliklere daha hızla adapte olabiliyor. Çok kültürlü ve nüfusu kalabalık toplumlar elbette yeni fikirlerle daha sık karşılaşılıyor. Ufku derin

bireylerin ise teknolojik anlamdaki yenilikleri daha hızlı benimsediğini de söylemeliyiz. Elbette bu durumun yaş, finans durumu, sosyal statü, düşünce yapısı ve kültürle alakası bulunuyor. Teknolojik yeniliklere nasıl adapte olduğumuz kadar niye adapte olduğumuz da önemlidir. Yaşamımıza artı değer katan, yaptığımız işi hızlandıran, bizleri sosyalleştiren, iletişim kurduran, dünyadaki gelişmelerden haberdar eden teknolojik yeniliklerden uzak durmamalıyız. Ancak bu yeniliklerin de bağımlısı olmadan kullanmasını öğrenmeliyiz.